

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

**PRIMERJAVA DAVČNO SOCIALNEGA POLOŽAJA PODJETNIKA
IN DRUŽBENIKA – POSLOVODJE V D. O. O.**

Ljubljana, 20.marec 2019

ANITA RESNIK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Resnik Anita, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Primerjava davčno socialnega položaja podjetnika in družbenika - poslovodje v d. o. o., pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Jako Cepcem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PRIMERJAVA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA POSAMEZNIKA Z DRUŽBENIKOM - POSLOVODJO V ENOOSEBNI DRUŽBI Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO.....	1
1.1 Zaposlitev poslovodne osebe, edinega družbenika v d. o. o.	3
2 PRAVNI POLOŽAJ SAMOZAPOSLENIH IN POSLOVODNIH OSEB V SISTEMU SOCIALNE VARNOSTI.....	5
2.1 Vključitev samostojnega podjetnika v sistem socialne varnosti.....	6
2.2 Vključitev družbenika - poslovodje v sistem socialne varnosti	7
3 POLOŽAJ SAMOZAPOSLENIH IN POSLOVODNIH OSEB V SISTEMU OBDAVČITVE.....	9
3.1 Davčna osnova za samozaposlene in družbenike - poslovodje	9
3.2 Olajšave.....	13
4 KONČNA DAVČNO-SOCIALNA OBREMENITEV DOHODKA ZA OBA GOSPODARSKA SUBJEKTA.....	13
4.1 Davčno-socialna obremenitev samostojnega podjetnika.....	14
4.2 Davčno-socialna obremenitev družbenika - poslovodje v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo	15
LITERATURA IN VIRI	22
PRILOGE.....	24

KAZALO TABEL

Tabela 1: Skupna davčno-socialna obremenitev dohodka samostojnega podjetnika	14
Tabela 2: Izračun davčno-socialne obremenitve dohodka v enoosebnem d. o. o. (dohodek)	16
Tabela 3: Izračun davčno-socialne obremenitve d. o. o. (plača).....	18
Tabela 4: Izračun davčno-socialne obremenitve kapitalskega dobička v enoosebni d. o. o.....	18
Tabela 5: Vrednost izplačila družbeniku - poslovodji na osebni račun	19

KAZALO SLIK

Slika 1: Končna obremenitev dohodka samostojnega podjetnika	10
---	----

Slika 2: Višina izplačila poslovodni osebi v primerjavi s kapitalnim dobičkom in dobičkom družbe.....	12
Slika 3: Končna obremenitev dohodka družbenika - poslovodje.....	12
Slika 4: Odstotek preostanka dohodka samostojnega podjetnika	15
Slika 5: Odstotek preostanka dohodka družbe pri različno izplačani plači.....	17
Slika 6: Primerjava vrednosti preostanka dohodka med samostojnim podjetnikom in družbenikom - poslovodjo	20
Slika 7: Primerjava obremenitve med s. p. in enoosebnim d. o. o. in »normiranim« s. p. in »normiranim« enoosebnim d. o. o.	21

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Izračuna prispevkov za samostojnega podjetnika.....	1
Priloga 2: Izračun prispevkov za družbo z omejeno odgovornostjo na podlagi civilnopravne pogodbe.....	2
Priloga 3: Izračun prispevkov za družbo z omejeno odgovornostjo – pogodbe o zaposlitvi.....	3
Priloga 4: Izračun davčno-socialne obremenitve za normirani s. p.	4
Priloga 5: Izračun davčno-socialne obremenitve za normirani d. o. o.	5
Priloga 6: Prikaz splošne in posebne olajšave.....	6
Priloga 7: Prikaz dohodninske lestvice.	7

UVOD

Vstop na samostojno podjetniško pot je za posameznika velika odločitev. Kar veliko posameznikov je na primer svojo podjetniško pot začelo z mislijo, da bi njegovo najljubše opravilo (njegov »hobi«) lahko spremenili v podjetništvo z namenom pridobivanja dobička. Vprašanje, ki si ga kot posameznik ob zagonu svojega podjetja postavi, je, katero pravnoorganizacijsko obliko izbrati, da bo kot posameznik deloval čim bolj racionalno. Večina podjetnikov v Sloveniji še vedno vztraja pri izbiri med pravnoorganizacijsko obliko samostojnega podjetnika in družbo z omejeno odgovornostjo. Zaradi tega bom v zaključni nalogi tudi sama analizirala ta dva gospodarska subjekta. Pri tem bom zaradi nekaterih skupnih lastnosti primerjala samostojnega podjetnika z družbenikom poslovodjo v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo. Torej bom primerjala položaj posameznika, ki enkrat izbere pravnoorganizacijsko obliko samostojnega podjetnika in drugič položaj posameznika, kjer je družbenik - poslovodja v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo. Pri tem bo moje raziskovalno vprašanje, pri kateri pravnoorganizacijski obliki posamezniku preostane večji del dohodka. **Moj namen** v zaključni nalogi je primerjava davčno-socialnega položaja samostojnega podjetnika s položajem družbenika - poslovodjo v družbi z omejeno odgovornostjo. **Moj cilj** bo prikazati končno davčno-socialno obremenitev presežka dohodkov nad odhodki pri obeh oblikah izvajanja gospodarske dejavnosti ter pri tem prikazati, pri kateri gospodarski dejavnosti posamezniku preostane večji del dohodka.

Moja ključna hipoteza naloge je, da je davčno- socialna obremenitev samostojnega podjetnika manjša kot obremenitev družbenika v družbi z omejeno odgovornostjo.

1 PRIMERJAVA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA POSAMEZNIKA Z DRUŽBENIKOM - POSLOVODJO V ENOOSEBNI DRUŽBI Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

Samostojni podjetnik posameznik je po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17, opredeljen kot fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost. Podjetnik je najosnovnejša oblika, v kateri se izvaja gospodarska dejavnost. Podjetnik lahko opravlja vsako gospodarsko dejavnost, če zakon ne določa drugače (Cepec & Kovač, 2012, str. 169). Podjetnik ni gospodarska družba ampak fizična oseba, ki poklicno opravlja gospodarsko dejavnost. To pomeni, da podjetnik nima lastne pravne subjektivitete, ločene od pravne subjektivitete nosilca gospodarskega podjetja.

V sistemu prava socialnega varstva velja podjetnik kot samozaposlena oseba, ki dejavnosti ne opravlja na podlagi pogodbe o zaposlitvi ampak z namenom pridobivanja dobička. Samozaposlene osebe se od zaposlenih razlikujejo po dveh temeljnih kriterijih: samozaposleni opravljajo delo samostojno in neodvisno ter ga ne opravljajo na podlagi

pogodbenega dogovora. Najpomembnejše pri tem je, da samostojni podjetnik ne prejema mesečne plače, tako kot to velja za ostale zaposlene, ampak njegov dohodek predstavlja dosežen dohodek iz poslovanja samostojnega podjetnika, ki je ugotovljen skladno z davčnimi predpisi (Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković, 2010).

Na drugi strani imamo posameznika, ki se odloči, da bo svojo dejavnost opravljal kot družbenik - poslovodja v družbi z omejeno odgovornostjo. Družba z omejeno odgovornostjo ima lahko enega ali več družbenikov. Če družbo ustanovi ena sama oseba, govorimo o enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo. V preteklosti zakonodaja ni dovoljevala ustanovitev enoosebnih družb (Kocbek, Prelič & Ivanjko, 2009, str. 87–94). Enoosebne družbe naj bi se začele pojavljati zaradi pritiska poslovnega življenja. Pritisk je zahteval nastanek enoosebne družbe v primerih, ko naj bi si posamezna oseba želela gospodarsko dejavnost opravljati kot ena sama oseba. Takšna družba ima posebnost, saj ima enega samega družbenika, ki sklepa pravno razmerje z družbo, kar v praksi pomeni, da v pravna razmerja vstopa s samim seboj (Jerman & Vidic, 2012, str. 439–440).

Enoosebna družba z omejeno odgovornostjo je najbolj skrajna oblika pravne konstrukcije oziroma fikcije pravne osebnosti. Omogočanje, da lahko posameznik sam ustanovi družbo, pomeni v bistvu privolitev v personifikacijo podjetniškega substrata, ki nima samostojnega cilja, temveč je zgolj sredstvo za doseganje ciljev enega ustanovitelja. Družba z enim družbenikom je samostojni podjetnik z omejeno odgovornostjo. Od podjetnika posameznika se enoosebna družba z omejeno odgovornostjo loči le po tem, da je družba pravna oseba in da edini družbenik za dolgove družbe ne odgovarja (Cepec & Kovač, 2012, str. 212).

Od običajne družbe z omejeno odgovornostjo z več družbeniki se enoosebna družba z omejeno odgovornostjo loči po tem, da ima družba samo en poslovni delež in enega družbenika. Zato tudi ni mogoče skleniti družbene pogodbe, ampak mora družbenik za ustanovitev družbe sprejeti akt o ustanovitvi (Cepec & Kovač, 2012, str. 212).

Edini ustanovitelj mora družbi zagotoviti osnovni vložek v višini 7500 €, lahko v denarju ali v stvari, pri čemer osnovni kapital v celoti predstavlja en osnovni vložek (Kocbek, Prelič & Ivanjko, 2009, str. 943).

Upravljanje enoosebne d.o.o. je v marsičem podobno poslovanju podjetnika posameznika, saj so v eni osebi lahko združene lastniška, upravljavska in poslovodna funkcija. Enoosebna d.o.o. seveda nima skupščine družbenikov, obvezno pa mora imeti enega ali več poslovodij. O vprašanjih, ki so sicer v pristojnosti skupščine družbenikov, v enoosebni družbi samostojno odloča edini družbenik, ki mora vse te odločitve vpisovati v knjigo sklepov. Kadar je ustanovitelj hkrati tudi direktor in s tem zastopnik družbe, lahko sklepa pravne posle s samim seboj. Čeprav v takih primerih lahko pride do kolizije interesov, saj pogodbo za obe pogodbeni stranki podpiše ista oseba, ki enkrat nastopa v

vlogi družbenika in drugič v imenu družbe, zakon ne predpisuje posebnih pogojev za sklepanje takih pravnih poslov (Cepec & Kovač, 2012, str. 213).

Oba omenjena gospodarska subjekta sta si precej podobna, vendar ju kljub podobnosti med seboj nikakor ne smemo enačiti, saj je med njima kar nekaj razlik. Nekatere značilnosti oziroma razlike so v korist posamezniku, ki izbere enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), druge pa v korist posamezniku, ki izbere pot podjetnika posameznika (s. p.). Na primer temeljna razlika in prednost podjetnika posameznika pred družbenikom je v tem, da z denarnimi sredstvi lahko razpolaga povsem prosto, medtem ko za družbenika to ni mogoče. Poleg tega mora družbenik v enoosebni družbi zagotoviti osnovni kapital, kar podjetniku posamezniku ni potrebno (Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković 2010).

Osnovni kapital morajo družbeniki zagotoviti ob samem začetku poslovanja oziroma ob ustanovitvi podjetja, vendar je višina teh sredstev kot posledica neuspešnega poslovanja že z naslednjim dnem lahko nižja. Po drugi strani pa je temeljna razlika, ki ločuje ta dva gospodarska subjekta, v vprašanju odgovornosti za dolgove podjetja. Podjetnik posameznik za dolgove svojega podjetja odgovarja z vsem svojim premoženjem, s tem pa prevzame precej visoko poslovno tveganje. Na drugi strani posameznik, ki se odloči, da bo družbenik v enoosebni družbi, za dolgove družbe ne odgovarja, saj je premoženje družbenika ločeno od premoženja družbe. Na prvi pogled je zato za posameznika kot družbenika to precejšnja prednost in je poslovno tveganje precej manjše kot pri podjetniku posamezniku. Enoosebno družbo bi torej lahko s funkcionalno ekonomskega vidika opisali kot podjetnika z omejeno odgovornostjo, ki se od podjetnika posameznika loči predvsem po tem, da gre za pravno osebo in da za dolgove podjetja edini družbenik v družbi ne odgovarja (Cepec, 2019).

1.1 Zaposlitev poslovodne osebe, edinega družbenika v d. o. o.

Kot poslovodne osebe se štejejo osebe ali organi, ki so po aktih družbe ali po tem zakonu pooblaščen za vodenje poslov (10. člen ZGD-1). V družbi z omejeno odgovornostjo za posle skrbi poslovodja oz. direktor (Jovanović, 2008). Poslovodna oseba v družbi opravlja tri funkcije, in sicer vodi, zastopa in predstavlja družbo. Pod pojmom zastopanje se razume sklepanje pravnih poslov, ki zavezujejo družbo, v okviru predstavljanja pa poslovodna oseba nastopa v imenu družbe. Z vidika vodenja poslovodno osebo lahko štejemo kot osebo, ki uravnava vse procese znotraj in zunaj družbe (Jerman & Vidic, 2012).

Poslovodna oseba je torej v družbi z omejeno odgovornostjo pomemben člen. Pa vendar je v preteklosti prišlo do neskladij glede zaposlovanja teh oseb, predvsem v enoosebni družbi, ki so hkrati tudi njeni lastniki. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je leta 2012 zavzel stališče, da se edini družbenik v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo ne sme zavarovati na podlagi pogodbe o zaposlitvi, ampak kot samozaposlena oseba (Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), Ur. l. RS, št. 109/06 – uradno

prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10–ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2 in 9/17 – odl. US, drugi odstavke 15. člena ZPIZ-1. Slednje stališče je zavzelo in podprlo tudi Vrhovno sodišče v zadevi z opravilno številko VIII lps 167/2008 z dne 29. oktobra 2009. Sodišče je dvom glede zaposlitve utemeljevalo z vprašanjem glede primernosti zaposlitve poslovnih oseb na podlagi pogodbe o zaposlitvi, saj Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), Ur. l. RS, št. 42/2002, 103/2007, izrecno navaja, da se delovno razmerje v skladu s 4. členom šteje takrat, ko je razmerje sklenjeno s strani delodajalca in delavca, pri čemer se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca, za kar mora za plačilo nepretrgano in osebno opravljati delo pod nadzorom in po navodilih delodajalca. Pri tem isti zakon v 5. členu delavca opisuje kot fizično osebo, ki je v delovnem razmerju in je zaposlena na podlagi pogodbe o zaposlitvi, delodajalca pa kot pravno ali fizično osebo, ki delavca zaposluje na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Po tej definiciji Zakona o delovnih razmerjih se pogodba o zaposlitvi sklene takrat, ko imamo nekoga, ki daje navodila, in nekoga, ki ta navodila izvršuje, gre za položaj nadrejenega oz. podrejenega. Ker slednjega opisa delovnega razmerja Vrhovno sodišče z opravilno številko VIII lps 167/2008 z dne 29. oktobra 2009 ni prepoznalo, je potrdilo stališče, ki ga je zavzel Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in razsodilo, da družbeniki v enoosebnih družbah, ki so hkrati tudi poslovodje svoje družbe, ne morejo biti zaposleni na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Saj naj bi v praksi to pomenilo, da v kolikor bi bilo to mogoče, bi bil družbenik, če bi sklenil pogodbo s »samim« seboj, hkrati delodajalec ter tudi delojemalec. Seveda bi si v vlogi delodajalca moral dajati navodila, v primeru neizvršenih dolžnosti pa bi si sam moral dati ustrezne ukrepe, npr. izredna/redna odpoved itd. (Cepec, 2010).

Nove spremembe so prišle z novim zakonom (ZPIZ-1), ki so v veljavo vstopile s 1. januarjem 2012. Zaradi razsodbe sodišča je ZPIZ-1 vse družbenike, ki so imeli sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, prekvalificiral na pravno podlago, podobno samostojnemu podjetniku.¹ Poslovodje so se v praksi dobro pripravili na omenjene spremembe in so odprodali svoj delež pravemu ali slamnatemu družbeniku ter s tem enoosebno d. o. o. preoblikovali v večosebno in si s tem »zagotovili« elemente delovnega razmerja (Cepec, 2012).

Zakonodajalec je vprašanje zaposlovanja družbenikov v enoosebnih družbah dokončno uredil z novelo ZDR-1 leta 2013. V ZDR-1 je namreč v drugem odstavku 73. člena izrecno določil, da se družbenik, ki je hkrati tudi poslovodja oziroma direktor enoosebne d. o. o. lahko zaposli na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Družbenik se torej sedaj lahko sam odloči, ali bo delo opravljal na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na podlagi pogodbe o poslovanju (Cepec & Vitrih, 2013).

¹ Zakon pa je pri tem spregledal dejstvo, da poslovodna oseba lahko sklene tudi pogodbo o poslovanju oz. t. i. civilnopravno pogodbo (Cepec & Vitrih, 2013). Gre za pogodbo civilnega prava, ki jo ureja Obligacijski zakonik (OZ), Ur. l. RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631 in vsebuje elemente pogodbe o delu in mandatne pogodbe.

2 PRAVNI POLOŽAJ SAMOZAPOSLENIH IN POSLOVODNIH OSEB V SISTEMU SOCIALNE VARNOSTI

Prispevke za socialno varnost poleg davka na dodano vrednost in dohodnine uvrščamo med veliko trojico dajatev. Namen teh je financiranje ukrepov socialne varnosti, zato tudi govorimo o sistemu socialnega zavarovanja. Za njih velja, da se financirajo s prispevki, ki so obvezni in so vezani predvsem na dohodke zavarovancev (Klun, 2010). Sam sistem socialnega zavarovanja temelji na zavarovanju za socialno tveganje v primeru začasne ali trajne izgube dohodka posameznika. Pod pojmom socialno tveganje gre praviloma za prihodnji negotov dohodek posameznika, na primer v primeru, da bo posameznik zbolel, postal brezposeln, se bo upokojil itd. Da lahko vse pravice iz socialnega varstva koristi, mora v prvi vrsti vplačevati določen del v sistem socialnega zavarovanja. Prispevke za socialno varnost mora zato plačevati tako zaposleni (delojemalec), kot tudi tisti, ki zaposluje, torej delodajalec (Škobrne, Strban & Bubnov, 2010, str. 91).

Zavarovanec je oseba, ki je obvezno ali prostovoljno vključena v sistem zavarovanja. Pri tem zavarovalno razmerje nastane že s samim zakonom oz. z vzpostavitvijo pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje. Nastanek in prenehanje pravnega razmerja nastane, ko zavarovanec, lahko tudi delodajalec, poda prijavo ali odjavo v obvezna zavarovanja. Krog zavarovancev v moji zaključni nalogi so samozaposlene osebe, družbeniki - poslovodje in delavci v delovnem razmerju. Vsi naštetih zavarovanci so se v obvezna zavarovanja dolžni vključiti že s samim zakonom (Škobrne, Strban & Bubnov, 2010, str. 93).

Pri tem pa je slovenska zakonodaja postavila razmeroma širok obvezen sistem socialnih zavarovanj, saj vanj spadajo: (a) pokojninsko in invalidsko zavarovanje, (b) obvezno zdravstveno zavarovanje, (c) zavarovanje za primer brezposelnosti in (d) zavarovanje za primer starševstva. Socialna zakonodaja v Republiki Sloveniji na sistemski ravni ne pozna celostne opredelitve sistema socialnega varstva in definiranja posameznih »socialnih« statusov. Zakonodaja na sistemski ravni prav tako ne opredeljuje posameznih statusov zavarovancev, ki bi veljali generalno za vse oblike socialnih zavarovanj. Res pa je, da so zakonodajne opredelitve statusov po posameznih zavarovanjih vsaj pri temeljnih statusih zelo sorodne in primerljive (Cepec, 2019).²

Podlage za vključitev v posamezen sistem socialnega zavarovanja, višino osnov in stopnjo prispevkov urejajo:

- Zakon o urejanju trga dela (ZUTD), Ur. l. RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17;
- Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV), Ur. l. RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C,

² Za podrobnejšo primerjavo položaja glej Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković (2010).

- 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1;
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), Ur. l. RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17;
 - Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), Ur. l. RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K;
 - Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP), Ur. l. RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G in 14/18.

Prispevki se praviloma plačujejo po enotni stopnji od zaslužkov posameznih zavarovancev. Sam pojem »prispevek« sicer ni posebej opredeljen v zakonodaji, kljub temu ga lahko opredelimo kot »prisilno« dajatev zavarovanja, namenjeno financiranju sistema socialnega varstva. V osnovi je prispevek odvisen od dveh elementov, in sicer: od prispevne osnove (na primer zaslužki in drugi dohodki, od katerih se odmeri) in od prispevne stopnje. Iz slednjega zapisa lahko opredelimo preprosto formulo za izračun socialnih prispevkov, prikazano v formuli (1) (Škobrne, Strban & Bubnov, 2010, str. 95).

Formula za izračun socialnih prispevkov je sledeča:

$$\text{socialni prispevki} = \text{osnova} \times \text{stopnja prispevka}. \quad (1)$$

2.1 Vključitev samostojnega podjetnika v sistem socialne varnosti

Podjetnik posameznik se mora na podlagi socialnih zavarovanj vključiti v vsa štiri obvezna socialna zavarovanja³ (Cepec, 2019). V zavarovanja so se dolžni vključiti z dnem vpisa v poslovni register oz. od dneva izdaje dovoljenja za opravljanje določene dejavnosti. Do prenehanja pa pride, če se poslovni subjekt izbriše iz registra ali v primeru odvzema dovoljenja za opravljanje dejavnosti ali v primeru začetka postopka osebnega stečaja, slednje določa že omenjeni Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) v skladu z 22. členom ZPIZ-2.

Samozaposlene osebe oziroma podjetnik posameznik, kot sem že omenila, si ne izplačuje mesečne redne plače in ker je njegov dohodek nestalen in gibljev, zakonodajalec ni mogel uporabiti enake osnove za obračun prispevkov, kot jo je pri zaposlenih, zato je osnova nekoliko drugačna. Pravilo za določitev osnove za odmero socialnih prispevkov je urejena skladno s 4. členom ZPSV, kar je nekoliko nerazumno, saj se za določanje osnove krovni zakon sklicuje na specialni zakon (ZPIZ-2). Slednjo specialno ureditev pa nato povede na

³ Na podlagi 15. člena ZPIZ-2, 5. točke 15. člena ZZVZZ, 5. alineje 1. odstavka 54. člena ZUTD in 4. točke 8. člena ZSDP-1.

raven generalne ureditve. Tisti zavezanci, ki ne prejemajo redne mesečne plače (samozaposleni), prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje plačujejo od zavarovalne osnove, ki je določena v skladu s predpisi o obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ravno tako zakonodajalec določa, da zavezanci prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje, prispevek za zaposlovanje in prispevek za starševsko varstvo ravno tako plačujejo od osnove, od katere plačujejo prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ-2) (Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković, 2010, str. 172).

Osnova za obračun prispevkov za samozaposlene (podjetnike posameznike) je torej urejena v skladu s 145. členom ZPIZ-2. Ta določa, da je osnova za samozaposlene zavarovalna osnova. Ta pa je enaka dobičku zavezanca, ki je ugotovljen skladno z zakonom, ki ureja dohodnino in v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno socialno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, preračunane na mesečno raven. Tako ugotovljen dobiček pa se za samozaposlene osebe zniža za 25 %. Zakon pri tem določa tako minimalno (v višini 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji), kot maksimalno osnovo v višini 3,5-kratnika povprečne letne plače zaposlenih v RS, preračunane na mesec. Posameznik torej ne more plačati manj kot 60 % od zadnje znane povprečne plače in ne več kot 3,5-kratnik povprečne plače. Če pa je zavarovalna osnova večja od minimalno predpisane zavarovalne osnove, se dobiček podjetja (povečan za socialne prispevke iz prejšnjega leta) zniža za 25 % (2. odst. 145. člena). Samozaposleni ob vstopu v zavarovanje plačujejo prispevke od najmanjše zakonsko določene zavarovalne osnove (Pravilnik o določanju zavarovalne osnove, Ur. l. RS, št. 89/13, 11/15, 83/16 in 72/17).

Podjetnik je v skladu s prvo alinejo 152. člena in 153. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ-2 sam dolžan kriti stroške obveznih socialnih zavarovanj tako za zavarovanca - delavca (22,10 % od osnove) kot tudi delodajalca (16,10 % od osnove). Skupna prispevna stopnja podjetnika je torej 38,20 % od osnove (Cepec, 2019).

2.2 Vključitev družbenika - poslovodje v sistem socialne varnosti

Družbenik - poslovodja ima lahko v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo z vidika obveznih socialnih zavarovanj tri različne statute, in sicer: (a) lahko je zaposlen in ima status delavca (pogodba o zaposlitvi), (b) delo opravlja na podlagi t. i. pogodbe o poslovanju ali (c) je lahko samo družbenik - poslovodja.⁴ Družbenik - poslovodja se lahko sam odloči, katero obliko razmerja bo izbral, je pa razlikovanje posameznih omenjenih statusov pomembno s strani posledic v socialnem in delovnopravnem položaju. Nekoliko ustaljena praksa v Sloveniji je, da ima večina družbenikov - poslovodij v

⁴ Pri tem predpostavljamo, da opravljamo primerjavo za posameznika, ki dejavnost opravlja kot svojo glavno oziroma temeljno dejavnost in da pri tem pač izbira med dvema oblikama izvajanja dejavnosti.

enoosebni družbah sklenjeno pogodbo o zaposlitvi. Torej sklene pogodbo s »samim seboj«, to pomeni, da je ista oseba hkrati družbenik, poslovodja in delavec⁵ (Cepec, 2019).

Če se družbenik v svoji družbi zaposli in ima z vidika delovnega prava status poslovodne osebe, to pomeni, da ima enak status, kot vsi ostali delavci v delovnem razmerju, res pa je, da si lahko bolj fleksibilno določi npr. delovni čas itd. Vendar ima še vedno vso osnovno delovno pravno varstvo, pravico do rednega izplačila plače, do nadomestila plače v primeru odsotnosti delavca zaradi bolezni ipd. družbenik - poslovodja je torej zaposlen in ima »status« delavca, zato je enako kot ostali delavci v delovnem razmerju z vidika socialnih zavarovanj vključen v vse štiri obvezne sisteme socialnih zavarovanj⁶ (Cepec, 2019).

Osnova za delavce v delovnem razmerju (poslovodjo) je plača oz. nadomestilo plače ter drugi prejemki, povezani z delom. V skladu s 4. odstavkom 144. člena ZPIZ-2 je najnižja osnova, od katere se plačujejo prispevki, opredeljena v višini 60 odstotkov od zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih (PP) v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. Pri tem se upošteva tudi (410. člen ZPIZ-2).⁷ Najvišji socialni prispevki v zakonu niso opisani, torej zakonsko ni omejitve za plačilo najvišjih socialnih prispevkov za zaposleno osebo (Cepec & Vitrih, 2013). Za poslovodno osebo kot delavca torej velja, da se prispevki plačujejo v sorazmerju z višino plače, torej če si izplača višjo plačo, bo osnova višja in bo plačal višje prispevke, če si bo izplačal nižjo plačo, pa bo iz tega naslova plačal manj prispevkov. Pri tem lahko poudarim tudi to, da si z višino vplačanih prispevkov »kupi« neko kasnejšo dajatev, na primer pokojnino (Škobrne, Strban & Bubnov, 2010, str. 96).

Za družbenika - poslovodjo, ki je v delovnem razmerju, je prispevna stopnja v višini 38,2 %, vendar je tehnično gledano razdeljena na prispevke delavca (22,1 % od osnove) in prispevke delodajalca (16,1 % od osnove) (Cepec, 2019).

Če je posameznik družbenik in delo opravlja na podlagi pogodbe o poslovanju ali pa če z družbo sploh nima sklenjene pogodbe in ima zgolj »status« družbenika - poslovodje, se mora v obvezna socialna zavarovanja vključiti kot družbenik - poslovodja (Cepec, 2019). Poslovodje družbeniki so običajno vključeni v vse vrste zavarovanj, posebnost je le glede zavarovanja za primer brezposelnosti. V to vrsto zavarovanja so se do 21. januarja 2018 po Zakonu o urejanju trga dela (ZUTD) še lahko vključevali z zavarovalno podlago, vendar le, če so izpolnjevali pogoje. Po tem datumu pa se družbenik poslovodja ne bo mogel več zavarovati za primer brezposelnosti (izjemoma bo to lahko storil le, če bo z družbo sklenil pogodbo o zaposlitvi) (Drobež Tomšič, 2017). Družbenik - poslovodja se torej ne

⁵ O »zgodovini« in napačnosti tega fenomena glej npr. Cepec (2010; 2012).

⁶ 14. člen ZPIZ-2, 1. točka 1. odstavka 15. člena ZZVZZ, prva alineja 1. odstavka 54. člena ZUTD in 1. točka 8. člena ZSDP-1.

⁷ 410. člen ZPIZ-2 opredeljuje, da se minimalna osnova za obračun prispevkov vsako leto povečuje za 2 odstotni točki, vse dokler ne doseže 60 % PP. Od let 2014–2017 je bila v višini 52 % PP, v letu 2018 54 % PP v letu 2019 je minimalna osnova za obračun prispevkov 56 % PP. V letu 2021 bo dokončna minimalna osnova v višini 60 % PP.

zavaruje za vsa štiri obvezna socialna zavarovanja ampak zgolj za tri⁸ (Cepec, 2019). Obvezno zavarovanje za družbenike poslovodje traja od vpisa v poslovni register ali drug register, preneha pa v primeru izbrisa iz takšnega registra (Drobež Tomšič, 2016).

Osnova za plačilo prispevkov za obvezna socialna zavarovanja poslovodij, ki opravljajo delo na podlagi pogodbe o poslovođenju ali imajo le status družbenika, je pravni temelj za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ-2). Osnova za prispevke za starševsko varstvo, za zaposlovanje in zdravstveno zavarovanje je torej enako osnovi za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, torej enako kot pri samostojnemu podjetniku se specialni zakon (ZPIZ-2) povzdigne na raven generalnega (Cepec in drugi, 2010, str. 174). V skladu s 145. členom ZPIZ-2 je določeno, da je osnova za plačilo prispevka zavarovalna osnova oziroma »dobiček« zavarovanca, ki je ugotovljen na podlagi dohodnine, za kar ni upoštevanih obračunanih prispevkov za obvezno socialno zavarovanje, ter znižanje in povečanje zavarovalne osnove na mesečni ravni. V okviru »dobička« so mišljeni vsi prejemki, ki jih poslovodja prejme za opravljanje poslovodne funkcije in dela. Pri tem sta opredeljeni tako najnižja kot najvišja osnova za plačilo prispevkov, in sicer najnižja v višini 90 odstotkov od povprečne letne plače zaposlenih v Sloveniji in najvišja v višini 3,5-kratnika povprečne letne plače. Ravno tako kot za delavce v delovnem razmerju se upošteva 410. člen ZPIZ-2.⁹ Ob vstopu v zavarovanje se plačujejo prispevki od minimalne zakonsko predpisane zavarovalne osnove, ki v letu 2018 znaša 80 % PP osnove. Prispevna stopnja za družbenika - poslovodjo je tudi v tem primeru enaka 38,2 % od osnove (Cepec, 2019).

Tako podjetnik posameznik kot družbenik - poslovodja vse prijave v obvezna socialna zavarovanja (za zdravstveno zavarovanje, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti) vložita pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Pri tem sam zase vloži prijavo in objavo iz zavarovanja, ravno tako je treba sporočiti morebitne spremembe med časom trajanja zavarovanja (na primer delo za manj kot polni delovni čas, bolniška ipd.). Slednjo prijavo, objavo v zavarovanja se vloži preko spletnega portala e-VEM (Drobež Tomšič, 2016).

3 POLOŽAJ SAMOZAPOSLENIH IN POSLOVODNIH OSEB V SISTEMU OBDAVČITVE

3.1 Davčna osnova za samozaposlene in družbenike - poslovodje

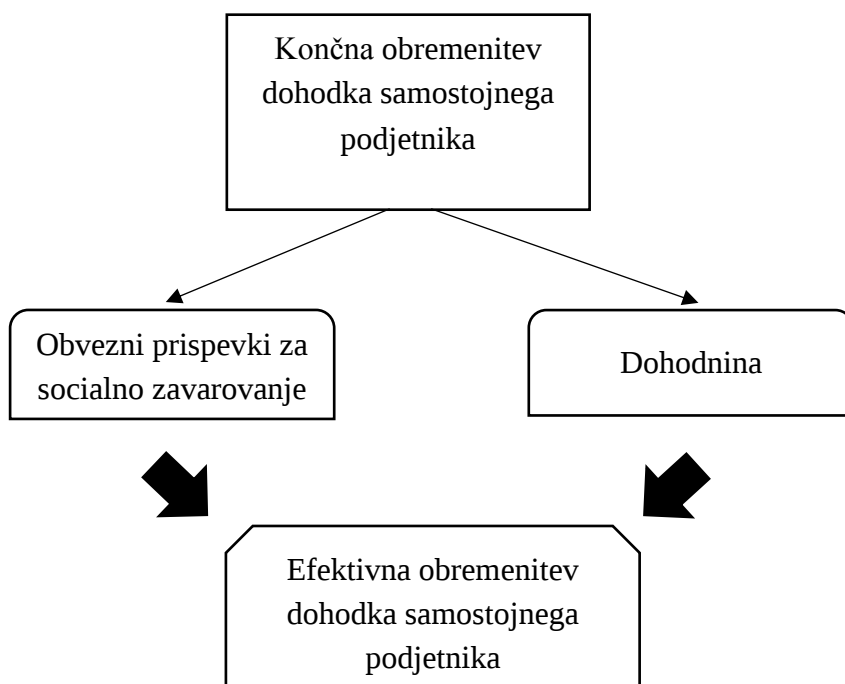
Glede obdavčitve samostojnega podjetnika in družbenika - poslovodje v enoosebni družbi ni ustrezno, da obdavčitev podjetnika primerjam samo z obdavčitvijo družbe, ampak da

⁸ Na podlagi 16. člena ZPIZ-2, 6. točke 15. člena ZZVZZ, 7. točke 8. člena ZSDP-1.

⁹ Od leta 2015 do leta 2020 se minimalna osnova za obračun prispevkov povečuje za pet odstotnih točk, dokler ne doseže 90 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v RS, preračunane na mesec. V letu 2017 je znašala 75 % PP, v letu 2018 80 % PP itd.

primerjam položaj posameznika, ki enkrat opravlja dejavnost kot samostojni podjetnik in drugič kot posameznik v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo (Cepec, 2019). Pri posamezniku, ki se odloči, da bo opravljal dejavnost kot samostojni podjetnik, je njegov dobiček obdavčen z dohodnino. Dohodninsko osnovo za obdavčitev dohodka dobimo, ko odštejemo olajšave, obvezne socialne prispevke in stroške, povezane z dejavnostjo, nato pa se dohodnina odmeri na podlagi dohodninske lestvice (Kovač, 2008). Pri tem ima možnost, da davčno osnovo ugotavlja na podlagi dveh pristopov, in sicer na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ter na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (Cepec, Ivanc, Kežmah, Rašković, 2010). Za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov veljajo nekoliko drugačna pravila in omejitve za vstop, in sicer skladno s tretjim odstavkom 48. člena Zakona o dohodnini (Zdoh-2), Ur. l. RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16 in 69/17, se lahko posameznik v sistem z normiranimi odhodki vključi, če: (a) priglasi ugotovljeno davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, (b) njegovi ugotovljeni prihodki v davčnem letu pred tem davčnim letom ne presegajo 50.000 € ali če (c) v davčnem letu pred tem davčnim letom njegovi ugotovljeni prihodki skladno z računovodskimi standardi niso večji od 100.000 € in ima v tem času za polni delovni čas neprekinjeno za najmanj pet mesecev vsaj enega zaposlenega (Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković, 2010).

Slika 1: Končna obremenitev dohodka samostojnega podjetnika

Vir: Cepec & Vitrih (2013).

Pri davčni osnovi z dejanskimi prihodki in odhodki je davčna osnova dobiček, ugotovljen kot razlika med prihodki in odhodki, pri dejanskih prihodkih in normiranih odhodkih pa je davčna osnova razlika med prihodki in normiranimi odhodki v višini 80 % prihodkov, vendar ne za več kot 40.000 €. ¹⁰ Na sliki 1 je prikazana končna obdavčitev samostojnega podjetnika po plačilu davkov in prispevkov (Cepec, 2019).

Ravno tako kot za ugotavljanje dobička je razlika med tema dvema pristopoma tudi v davčni stopnji. Pri ugotavljanju davčne osnove na podlagi dejanskih odhodkov se upošteva dohodninska lestvica. Torej se dohodek razvrsti v določen dohodninski razred, nato pa je obdavčen s stopnjami (16 %, 27 %, 34 % itd.). ¹¹ Če posameznik ugotavlja davčno osnovo z normiranimi odhodki, pa je obdavčen cedularno, stopnja davka je 20 % od ugotovljene osnove (Cepec, 2019).

Sam davčni vidik družbenika je nekoliko bolj zapleten kot pri samostojnem podjetniku. Za družbo z omejeno odgovornostjo namreč velja, da je dohodek družbenika - poslovodje obdavčen s tremi različnimi davki (Cepec & Vitrih, 2013). Ločeno je namreč potrebno analizirati poslovodno osebo in družbenika v družbi. Družbenik - poslovodja je lahko v delovnem razmerju ali opravlja delo na podlagi pogodbe o poslovođenju. Pri tem velja, da je dohodek, ki ga prejme v primeru izplačane plače ali prejemek za opravljeno delo preko poslovodne pogodbe, obdavčen v skladu z dohodnino Zdoh-2. Osnova je v tem primeru plača iz delovnega razmerja, znižana za obvezne socialne prispevke, ki jih mora plačati delojemalec (22,10 %). Davčna osnova pri drugi obliki zaposlitve (pri pogodbi o poslovođenju) pa je vsak dohodek, ki ga poslovodja prejme za opravljanje dejavnosti, ravno tako znižan za stroške socialnih prispevkov delojemalca in znižan še za normirane stroške v višini 10 % dohodka (Cepec, 2019). Družbeniku - poslovodji, ki je v družbi zaposlen in sklene pogodbo s »samim« seboj, mora družba plačati tudi delodajalčeve prispevke (16,10 %). Poleg plačila dohodnine mora družba od ustvarjenega dobička plačati še davek od dohodkov pravnih oseb, osnova za odmero davka je dobiček družbe. Zadnji davek pa je povezan z izplačilom dobička oz. z izplačilom dividende družbeniku. Torej, če si družbenik dosežen bilančni dobiček družbe (dividendo) izplača, je obdavčen še z dobičkom iz kapitala. Razlika med samostojnim podjetnikom in družbenikom - poslovodjo je v tem, da ima družbenik - poslovodja možnost arbitriranja davčne osnove z izplačilom plače. Velja, da v kolikor družbenik izplača višjo plačo poslovodni osebi, bo s tem davčna osnova nižja, kar pomeni, da bo davek od dohodka pravnih oseb nižji. V kolikor izplača nižjo plačo poslovodni osebi, pa je davčna osnova višja in je tudi plačilo davka večje. Na sliki 2 je prikazano, kako izplačilo plače poslovodji vpliva na dobiček družbe in kapitalski dobiček družbenika. Stopnje davka v primeru teh treh obdavčitev je naslednja: zaposlena oseba je obdavčena na podlagi dohodninske lestvice, torej stopnje davkov, so navedene v prilogi 7. Naslednji davek je povezan z davkom od dohodkov pravnih oseb, stopnja davka

¹⁰ Normirani odhodki so navzgor omejeni s 40.000 € (80 % od 50.000 € prihodkov) oz. 80.000 € (80 % od 100.000 € prihodkov), če ima neprekinjeno za polni delovni čas za najmanj pet mesecev vsaj enega zaposlenega (Cepec, 2019).

¹¹ Dohodninska lestvica in stopnje obdavčitev so prikazane v prilogi 7.

je v tem primeru 19 %. Če si posameznik izplača bilančni dobiček, je ta obdavčen cedularno, in sicer po stopnji 25 % (Cepec & Vitrih, 2013).

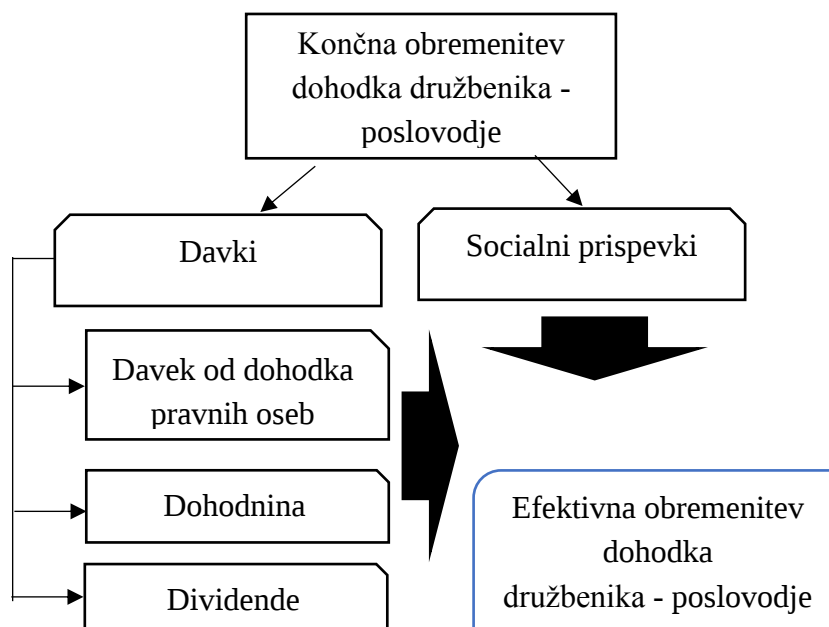
Slika 2: Višina izplačila poslovodni osebi v primerjavi s kapitalnim dobičkom in dobičkom družbe

	Izplačilo poslovodji	Dobiček družbe	Kapitalni dobiček
1	↓	↑	↑
2	↑	↓	↓

Vir: Cepec & Vitrih (2013).

Poleg zgoraj opisane davčne osnove lahko družba z omejeno odgovornostjo ravno tako kot samostojni podjetnik ugotavlja davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov. Slednjo spremembo je uzakonila novela (ZDDPO - 2I), Ur. l. RS, št. 94/12 (67. b člen). Pri tem veljajo enaka pravila in omejitve za vstop v sistem ugotavljanja davčne osnove z normiranimi odhodki, kot sem jih navedla zgoraj pri samostojnem podjetniku. Razlika je le v stopnji davka; obdavčitev je ravno tako cedularna, s stopnjo davka 19 % od davčne osnove. Slika 3 prikazuje končno obremenitev dohodka družbenika - poslovodje, iz katere je razvidno, da je obdavčen s tremi različnimi davki in še s socialnimi prispevki (Cepec & Vitrih, 2013).

Slika 3: Končna obremenitev dohodka družbenika - poslovodje

Vir: Cepec & Vitrih (2013).

3.2 Olajšave

Za dejanske prihodke in odhodke tako za samostojnega podjetnika kot tudi družbo z omejeno odgovornostjo je možno uveljavljati davčne olajšave, kar vpliva na znižanje davčne osnove. Te so opisane v Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2), Ur. l. RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17 in 79/18, od 55. do 59. člena. Nanašajo se na olajšave za vlaganje v raziskave in razvoj, za investiranje, za zaposlovanje ter zaposlovanje invalidov, za izvajanje praktičnega usposabljanja za dijake oz. študente, donacije in olajšavo za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje. Slednjih olajšav pa si skladno z drugim odstavkom 67. e člena (ZDDPO-2) samostojni podjetniki in družba z omejeno odgovornostjo, ki ugotavljajo davčno osnovo z dejanskimi prihodki in normiranimi odhodki, ne morejo upoštevati in s tem ne znižati davčne osnove (Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković, 2010).

4 KONČNA DAVČNO-SOCIALNA OBREMENITEV DOHODKA ZA OBA GOSPODARSKA SUBJEKTA

V nadaljevanju bom na podlagi konkretnih izračunov posebej analizirala položaj posameznika, če opravlja svojo dejavnost kot samostojni podjetnik, in položaj posameznika, ki je družbenik v družbi in je krati tudi poslovodna oseba. Pri samostojnem podjetniku je sam izračun preprostejši. Z vidika poslovodne osebe bom v nadaljevanju upoštevala, da je družbenik v svoji družbi zaposlen, torej sklone pogodbo s »samim« seboj. Pogodbo o zaposlitvi sem izbrala, ker je v praksi večina poslovođij s svojo družbo v delovnem razmerju. Poleg tega bom pri družbeniku - poslovodji v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo ločeno analizirala dohodek družbe, izplačilo plače poslovodni osebi ter izplačilo dividende poslovodni osebi. Pri tem bom upoštevala predpostavko, da si poslovodna oseba izplača ves bilančni dobiček. Na koncu pa bom ločeno prikazala, koliko družbeniku - poslovodji ostane na njegovem osebnem računu po poplačilu vseh davkov in prispevkov ter ta izračun grafično primerjala s položajem posameznika, ki opravlja dejavnost kot samostojni podjetnik. Zaradi lažje primerjave med samostojnim podjetnikom in družbenikom - poslovodjo bom upoštevala, da med odhodki niso upoštevani socialni prispevki. Enake izračune bom naredila tudi za samostojnega podjetnika in družbenika - poslovodjo, ki ugotavlja davčno osnovo z normiranimi odhodki (priloga 4 in 5), le da pri tem ne more upoštevati olajšav. Torej je bolje, da posameznik izbere davčno osnovo z dejanskimi prihodki in odhodki. V izračunih bom poleg splošne olajšave za oba podjetniška položaja, ki ugotavljata davčno osnovo z dejanskimi prihodki in odhodki v nadaljevanju upoštevala še olajšavo za enega vzdrževanega člana.

4.1 Davčno-socialna obremenitev samostojnega podjetnika

Davčno-socialna obremenitev dohodka samostojnega podjetnika je prikazana spodaj v tabeli 1. Pri tem sem za izračun uporabila štiri različno ugotovljene prihodke in odhodke podjetnika v razponu od 10.113,48 € do 68.331,96 €. Na podlagi najnižje predpisane osnove za plačilo prispevkov se iz scenarija 1 (dobiček = 10.113,48 €) in scenarija 2 (dobiček = 19.523,40 €) vidi, da so socialni prispevki enaki. Razlog je v tem, da zavezanec ne more plačati manj kot 60 % PP. Zaradi omenjenih socialnih prispevkov se iz izračunov vidi, da mu pri scenariju 2 ostane več preostanka dohodka. Sam potek izračuna je sledeč: iz prihodkov in odhodkov sem odštela socialne prispevke (38,20 %) ter upoštevala splošno olajšavo in olajšavo za enega vzdrževanega člana (priloga 6). Davek sem nato izračunala po progresivni letvici (priloga 7). Po plačilu davkov in prispevkov sem dobila odstotek preostanka dohodka. Ta prikazuje razmerje med čistim neto dohodkom in med dohodkom iz dejavnosti (prihodki in odhodki).

Tabela 1: Skupna davčno-socialna obremenitev dohodka samostojnega podjetnika

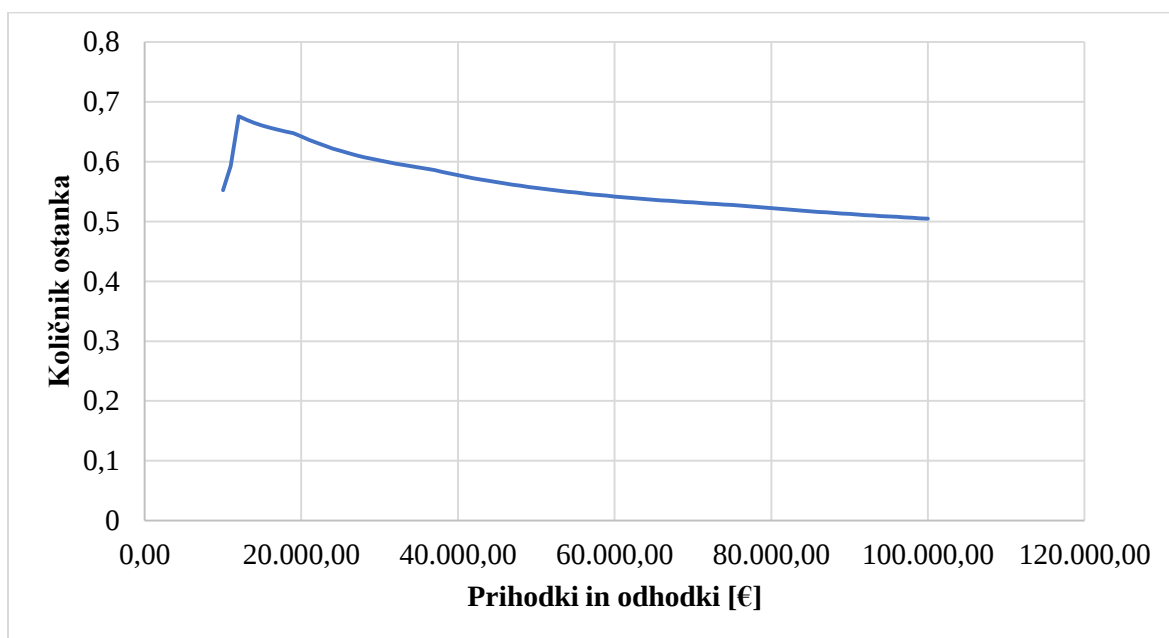
Skupno davčno-socialna obremenitev dohodka samostojnega podjetnika				
	1	2	3	4
v EUR				
prihodki-odhodki	10.113,48	19.523,40	30.000	68.331,96
socialni prispevki	4.474,92	4.474,92	9.869,31	26.102,76
davčne olajšave	8.956,74	5.739,62	5.739,62	5.739,62
davčna osnova	0	9.308,86	14.391,07	36.489,58
Davek	0	1.631,04	3.003,24	10.096,11
čisti neto dohodek	5.638,56	13.417,44	17.127,45	32.133,09
v %				
odstotek efektivne davčne obremenitve	0	8,35	10,01	14,78
Odstotek efektivne davčno-socialne obremenitve	44,26	31,28	42,91	52,98
odstotek socialne obremenitve dohodka	44,26	22,92	32,90	38,20
odstotek preostanka dohodka	56	68,72	57,09	47,02

Povzeto po Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković (2010).

Na podlagi izračunov v tabeli 1 sem ugotovljen preostanek dohodka prikazala tudi grafično. Slika 4 na osi x prikazuje prihodke in odhodke samostojnega podjetnika na letni ravni, na osi y pa količnik ostanka. Zaradi lepše strukture grafa sem letne dohodke (prihodki – odhodki) opredelila v razponu med 20.000 € in 160.000 €. Količnik ostanka nam pove, koliko evrov ostane podjetniku posamezniku po poplačilu vseh obveznosti (prispevkov, davkov). Torej v kolikor vzamemo za primer spodnjih 20.000 € letnega dobička samostojnega podjetnika, vidimo, da je količnik ostanka približno 0,642. To

pomeni, da v kolikor letni dohodek (20.000 €) pomnožimo s količnikom ostanka (približno 0,642), dobimo preostanek dohodka v višini 12.840 €. Slednje pomeni, da samostojni podjetnik od letnega dobička v višini 20.000 € za davke in prispevke skupaj nameni 7.160 € na leto. Če vzamemo približek 10.000 €, je iz skale na grafu razvidno, da je količnik ostanka približno 0,553. Torej enako kot pri zgornjem primeru 10.000 € pomnožimo s količnikom ostanka 0,553 in dobimo preostanek dohodka v višini 5.530 €. To pomeni, da mora pri dohodku 10.000 € samostojni podjetnik nameniti slabo polovico svojega dohodka za prispevke in davke. Razlog je v tem, da se je zavarovalna osnova z novim Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) zvišala za plačilo socialnih prispevkov oz. kot je razvidno iz priloge 1, so socialni prispevki pri dobičku 10.000 € in dobičku 20.000 € enaki. Iz tega torej lahko razberemo, da je samostojni podjetnik pri nižjem dohodku bistveno bolj obremenjen, kot pri dosegu višjega dobička (Cepec & Vitrih, 2013).

Slika 4: Odstotek preostanka dohodka samostojnega podjetnika

Vir: Lastno delo.

4.2 Davčno-socialna obremenitev družbenika - poslovodje v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo

Za primer izračuna enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo v tabeli 2 sem uporabila tri različno ugotovljene dohodke družbe (prihodki in odhodki). Na podlagi dohodka družbenika sem upoštevala še šest različno izplačanih plač poslovodni osebi. V tabeli 2 sem najprej ločeno analizirala dohodek družbe v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo. Sam postopek izračuna je sledeč: od dohodka družbenika (prihodki in odhodki) sem odštevala bruto plačo, ki jo družbenik izplača poslovodni osebi, pri tem pa kot družba plača socialne prispevke za delodajalca v višini 16,10 %. Torej odštela sem še

socialne prispevke in dobila davčno osnovo. Od davčne osnove sem nato izračunala davek (davek od dohodka pravnih oseb), ki trenutno znaša 19 %. Preostanek dohodka družbe je torej znižan za plačo poslovodni osebi ter znižan še za socialne prispevke in davek. Odstotek efektivne davčne osnove predstavlja razmerje med davkom in dohodkom družbe. Odstotek preostanka dohodka pa sem izračunala kot razmerje med ostankom dohodka družbe ter dobičkom (prihodki in odhodki). Iz izračunov, prikazanih v tabeli 2 je razvidno, da si družba z omejeno odgovornostjo lahko arbitrira plačilo davka od dohodka pravnih oseb na podlagi višine izplačane bruto plače. Torej če družba poslovodni osebi izplača manjšo plačo, bo davčna osnova višja, zato bo davek od dohodka pravnih oseb višji. V primeru, da družbenik poslovodni osebi izplača višjo plačo, pa bo davčna osnova nižja in bo tudi davek od dohodka pravnih oseb nižji.

Tabela 2: Izračun davčno-socialne obremenitve dohodka v enoosebnem d. o. o. (dohodek)

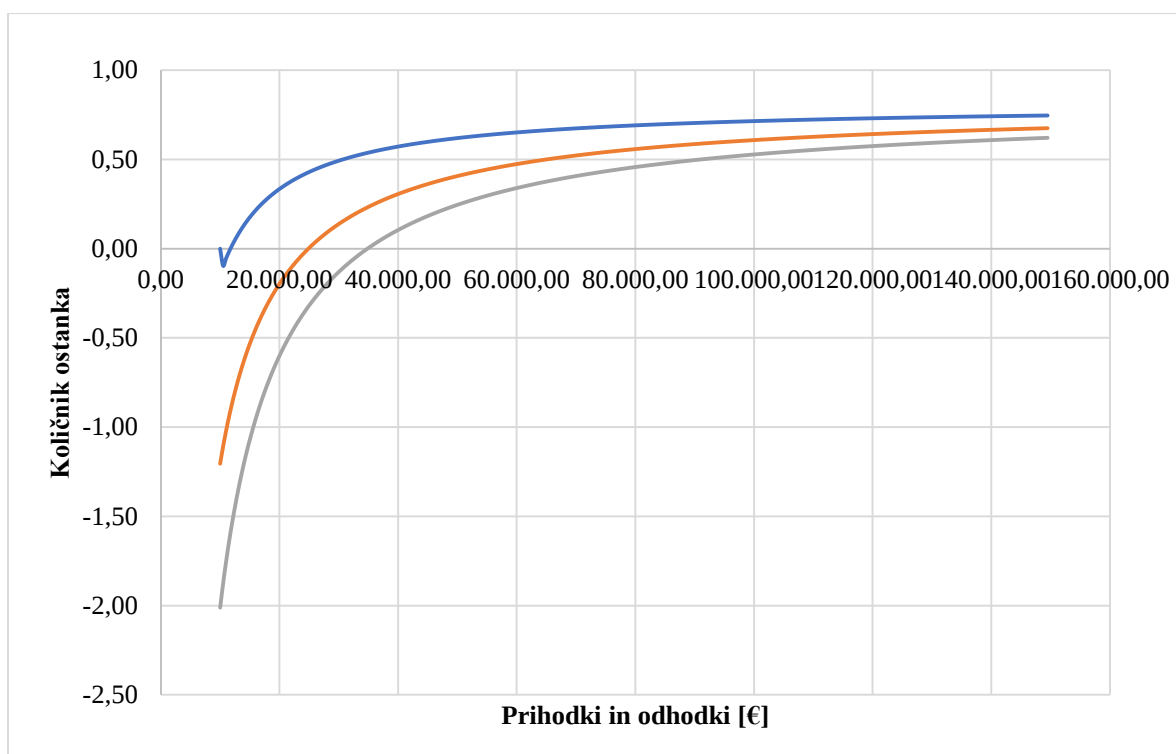
Izračun davčno-socialne obremenitve d. o. o. (dohodek)						
	1			2		3
V €						
Prihodki in odhodki	68.331,96			30.000,00		19.523,40
Letna bruto plača	10.113,48	19.523,40	30.000	10.113,48	19523,4	10.113,48
Letni socialni prispevki delodajalca	1628,27	3143,27	4.830,00	1628,27	3143,27	1628,27
Davčna osnova za davek od dohodka pravnih oseb	56.590,21	45.665,29	33.501,96	18.258,25	7.333,33	7.781,65
Davek*	10.752,14	8.676,41	6.365,37	3.469,07	1.393,33	1.478,51
Ostanek dohodka družbe	45.838,07	36.988,89	27.136,59	14.789,18	5.940,00	6.303,14
V %						
Odstotek efektivne davčne obremenitve	15,74	12,70	9,32	11,56	4,64	7,57
Odstotek preostanka dohodka	67	54	40	49,30	19,80	32,29
Davek* od dohodka pravnih oseb je 19 %.						

Povzeto po Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković (2010).

Izračune sem prikazala tudi grafično, kjer sem ravno tako uporabila nekoliko večji razpon dohodka družbe (prihodki in odhodki). Slika 5 prikazuje različno višino izplačane bruto plače poslovodni osebi (zaposlena na podlagi pogodbe o zaposlitvi). Za ta primer sem vzela razpon (prihodki in odhodki) od 20.000 € do 160.000 €. Na grafikonu sem z modro barvo upoštevala, da enoosebna družba poslovodni osebi izplača minimalno bruto plačo v višini 842,79 € (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2018). Oranžno označena krivulja prikazuje izplačano povprečno bruto mesečno plačo v višini 1.626,95 € (SURs, 2018). Siva krivulja predstavlja nadpovprečno izplačano bruto plačo v

višini 2.500 €. Slika 5 torej prikazuje, pri kakšni višini dohodka enoosebna družba lahko izplača posamezno zgoraj omenjeno plačo. Torej če bo imel (prihodke in odhodke) v višini 20.000 €, bo optimalno, da si izplača minimalno bruto plačo v višini 842,79 € in ne povprečne, saj mu dohodek družbe tega ne omogoča. Prag dohodka, pri katerem si lahko izplačuje nadpovprečno plačo (2.500 € na mesec), pa je pri dobičku 40.000 €. Torej če vzamemo dohodek v višini 80.000 €, je količnik ostanka pri izplačevanju nadpovprečne plače 0,457. Če 80.000 € pomnožimo z 0,457, dobimo ostanek dohodka v višini 36.560 €. Če si pri istem dohodku izplačuje povprečno plačo (rumena krivulja), je količnik ostanka 0,588 (ostane mu 47.040 €). Če si izplačuje minimalno plačo (modra krivulja), je količnik ostanka pri enakem dohodku 0,691, torej mu od 80.000 € ostane 55.280 €.

Slika 5: Odstotek preostanka dohodka družbe pri različno izplačani plači

Vir: Lastno delo.

V tabeli 3 sem ločeno analizirala izplačilo plače poslovodni osebi, torej sem upoštevala, da iz bruto plače družbenik - poslovodja plača obvezne socialne prispevke za delojemalca v višini 22,10 %. Sam postopek je sledeč: od dohodka družbe (prihodki in odhodki) sem odštela bruto plačo ter obvezne socialne prispevke. Nato sem upoštevala davčno olajšavo in olajšavo za enega vzdrževanega člana (priloga 6). Ker je olajšava precej visoka, je iz spodnjega primera razvidno, da je stopnja davka 0, torej je olajšava tako visoka, da družbenik - poslovodja pri prvem scenariju ne plača davka. Pri vseh ostalih, torej kjer davčna osnova ni enaka nič, sem davek izračunala na podlagi dohodninske lestvice, prikazane v prilogi 7. Po plačilu prispevkov in davkov sem dobila čisti osebni dohodek družbenika - poslovodje oziroma povedano drugače neto izplačilo poslovodni osebi (torej

na njegov osebni račun). Odstotek preostanka osebnega dohodka prikazuje razmerje med osebnim dohodkom in letno bruto plačo.

Tabela 3: Izračun davčno-socialne obremenitve d. o. o. (plača)

Izračun davčno-socialne obremenitve d. o. o. (plača)						
Scenarij	1			2		3
Prihodki in odhodki (€)	68.331,96			30.000,00		19.523,40
Letna bruto plača (€)	10.113,27	19.523,40	30.000	10.113,27	19.523,40	10.113,27
Mesečna bruto plača (€)	842,79	1.626,95	2.500	842,92	1.626,95	842,79
Letni socialni prispevki za delavca (€)	2235,03	4314,67	6630	2235,03	4314,671	2235,03
Davčna olajšava (€)	8.956,74	5.739,62	5.739,62	8.956,74	5.739,62	8.956,74
Davčna osnova (€)	0	9.469,11	17.630,38	0	9.469,11	0
Davek (€)	0	1.674,41	3.877,85	0	1.674,41	0
Čisti osebni dohodek (plača) (€)	7.878,24	13.534,32	19.492,15	7.878,24	13.534,32	7.878,24
Odstotek efektivne davčne obremenitve	0 %	8,6 %	12,93 %	0 %	8,58 %	0 %
Odstotek preostanka osebnega dohodka (plača)	78 %	69 %	64,97 %	78 %	69 %	78 %

Povzeto po Cepec, Ivanc, Kežmah & Rašković (2010).

V tabeli 4 sem ločeno prikazala še izplačilo kapitalnega dobička družbeniku - poslovodji. Pri tem sem za davčno osnovo upoštevala izračun iz tabele 3, torej je davčna osnova enaka ostanku dohodka družbe (razvidno iz tabele 3). Pri spodnjem izračunu sem torej predpostavila, da si družbenik - poslovodja izplača ves ugotovljen bilančni dobiček. Pri tem pa sem upoštevala stopnjo davka v višini 25 % od davčne osnove. Vrednost izplačila danes ponazarja, koliko je družbenik - poslovodja prejel na svoj osebni račun.

Tabela 4: Izračun davčno-socialne obremenitve kapitalnega dobička v enoosebni d. o. o.

Izračun davčno-socialne obremenitve kapitalnega dobička v enoosebnem d. o. o. (€)						
	1			2		3
Prihodki in odhodki	68.331,96			30.000,00		19.523,40
Letna bruto plača	10.113,48	19.523,40	30.000	10.113,48	19.523,4	10.113,48
Ostanek dohodka družbe	45.838,07	36.988,89	27.136,59	14.789,18	5.940,00	6.303,14
Davčna osnova	45.838,07	36.988,89	27.136,59	14.789,18	5.940,00	6.303,14
Davek (25 %)	11.459,52	9.247,22	6.784,1475	3.697,295	1.485	1.575,785
Vrednost izplačila	34.378,55	27.741,66	20.352,44	11.091,89	4.455,00	4.727,35

danes						
-------	--	--	--	--	--	--

Povzeto po Cepec, Ivanc, Kežmah, Rašković (2010).

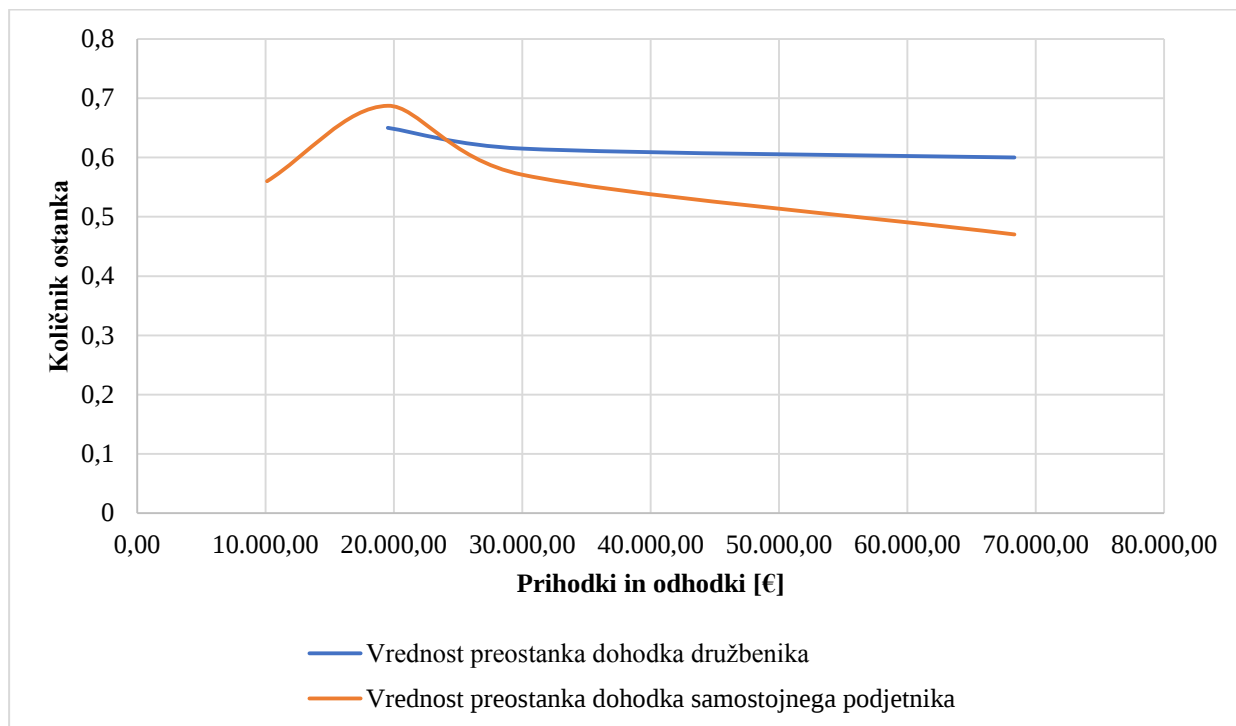
Na podlagi analiziranja vseh treh davkov pri družbeniku - poslovodij lahko dobim tabelo 5, kjer sem upoštevala vse zgornje tri izračune (za družbo, izplačilo plače ter izplačilo kapitalnega dobička). V tabeli 5 sem upoštevala, da družbenik - poslovodja na svoj osebni račun prejme izplačilo plače za opravljeno delo kot poslovodja, kar prikazuje izplačilo na račun (neto plača). Slednjo sem izračunala že v tabeli 3, kjer sem analizirala izplačilo plače; podatek sem vzela iz čistega osebnega dohodka (plača), izplačilo dividend na osebni račun pa sem dobila iz tabele 4, kjer sem ločeno analizirala izplačilo kapitalnega dobička. Torej družbenik - poslovodja na svoj osebni račun prejme tako izplačilo plače kot izplačilo kapitalnega dobička, seveda ob predpostavki, da se bilančni dobiček deli. Sama sem predpostavljala, da si ga v celoti izplača. Torej tabelo 5 lahko primerjam s tabelo 1, kjer sem ločeno analizirala položaj samostojnega podjetnika. Iz primerjav je razvidno, da v večini primerov ostane več dohodka oziroma posameznik prejme večje izplačilo na svoj osebni račun, če je družbenik v družbi in si izplača plačo ter kapitalni dobiček. Skupno primerjavo sem grafično ponazorila na sliki 3, iz katerega je razvidno, da je do dohodka (prihodki in odhodki) do približno 25.000 € boljši položaj samostojnega podjetnika, kasneje, torej od 25.000 € dalje, pa da izbere položaj, kjer je družbenik - poslovodja v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo.

Tabela 5: Vrednost izplačila družbeniku - poslovodji na osebni račun

Vrednost preostanka dohodka na osebni račun družbenika – poslovodje						
	1			2		3
Prihodki in odhodki (€)	68.331,96			30.000,00		19.523,40
Letna bruto plača (€)	10.113,48	19.523,40	30.000	10.113,48	19.523,4	10.113,48
Izplačilo na račun (neto plača) (€)	7.878,24	13.534,32	19.492,2	7.878,24	13.534,32	7.878,24
Izplačilo dividend na osebni račun (€)	34.378,55	27.741,66	20.352,44	11.091,89	4.455	4.727,35
Skupaj izplačilo plače in dividende (€)	42.256,79	41.275,98	39.844,59	18.970,13	17.989,32	12.605,59
V %						
Vrednost izplačila v primerjavi z ustvarjenim dohodkom (prihodki in odhodki)	62	60	58	63	60	65

Vir: Lastno delo.

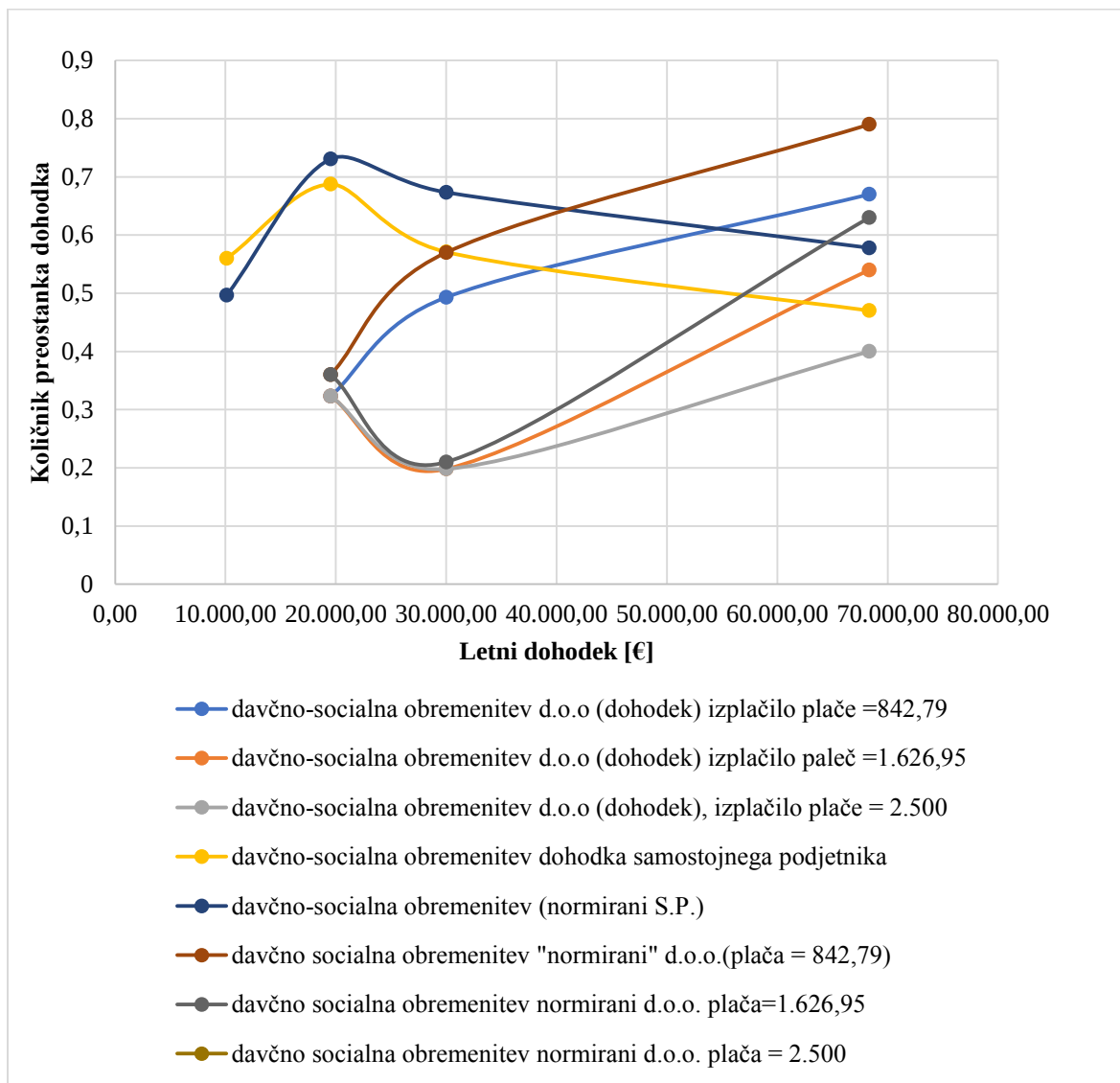
Slika 6: Primerjava vrednosti preostanka dohodka med samostojnim podjetnikom in družbenikom - poslovodjo

Vir: Lastno delo.

Na sliki 7 sem vse omenjene izračune ponazorila tudi grafično. Primerjavo sem podala med samostojnim podjetnikom in družbenikom - poslovodjo v enoosebnem d. o. o., ki davčno osnovo ugotavljata tako na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov kot tudi na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. Dohodek sem opredelila v razponu med 10.000 € in 80.000 €. Iz grafikona je torej razvidno, da je do približno 20.000 € dohodka ugodnejša pravnoorganizacijska oblika samostojnega podjetnika, kasneje, pri dohodku 40.000 € dohodka, pa je po mojih izračunih že ugodnejši enoosebni d. o. o.

Slika 7: Primerjava obremenitve med s. p. in enoosebnim d. o. o. in »normiranim« s. p. in »normiranim« enoosebnim d. o. o.

Vir: Lastno delo.

SKLEP

Na podlagi nove veljavne zakonodaje sem ugotovila, da je sistem socialnega varstva predvsem za poslovodno osebo dokaj zapleten in je treba pregledati več zakonov hkrati, da ugotovimo, kako je zavarovalna podlaga urejena. Sama zakonodaja se tudi ves čas spreminja, pri tem pa lahko poudarim, da se je zakonodaja s strani plačevanja socialnih prispevkov kar precej spremenila, saj so zavarovalne osnove v primerjavi s prejšnjo ureditvijo višje – država po mojem mnenju postaja vse bolj »lačna« in zahteva vedno več vplačevanja tako s strani posameznikov kot tudi podjetij. Velikokrat slišimo, da so davki v Sloveniji previsoki itd., nihče pa ne nameni pozornosti socialnim prispevkom. Sama sem na podlagi zaključne naloge ugotovila, da so ti zelo pomembni, prav tako pa glede na

posamezne izračune nikakor niso zanemarljivi in so primerljivi z davki, saj imamo po plačilu prispevkov tudi določene pravice s tega naslova, torej so po mojem mnenju ti še pomembnejši kot davki sami. Če je misel na to, da je ureditev socialnega varstva za družbenike - poslovodje v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo zapletena, sem pri davkih ugotovila, da je tudi davčni sistem nekoliko kompleksnejši kot pri samostojnem podjetniku. Zaradi tega sem pri družbeniku - poslovodji ločeno analizirala dohodek družbe, izplačilo poslovodni osebi in še izplačilo kapitalskega dobička, saj je družbenik - poslovodja obdavčen s tremi davki. Vse omenjene analize oziroma izračune sem opravila z namenom, da dobim odgovor na vprašanje, kje kot posamezniku na osebnem računu preostane več dohodka. Z analizo sem ugotovila, da če si družbenik izplača tako plačo kot tudi ves bilančni dobiček, je preostanek dohodka pri v večini primerov nekoliko višji. Res pa je, da je obremenjen s kar tremi različnimi davki, medtem ko je samostojni podjetnik posameznik obdavčen z dohodnino. Pri primerjavi je torej pomembno upoštevati višino doseženega dohodka.

Zanimivo se mi zdi dejstvo, da se velika večina podjetnikov v Sloveniji še vedno odloča, da bo svojo dejavnost opravljala kot samostojni podjetnik. Res je, da je v nekaterih primerih to ugodnejše, vendar kot sem že na začetku omenila, s tem podjetnik prevzame precejšnje tveganje, saj za dolgove podjetja odgovarja z vsem svojim premoženjem, torej na »kocko« postavi celotno svoje premoženje. Družba z enim družbenikom pa se od podjetnika posameznika loči le po tem, da je družba pravna oseba in da edini družbenik za dolgove družbe ne odgovarja (Cepec & Kovač, 2012, str. 212). Posamezniku, ki se odloča med tema dvema gospodarskima subjektoma, bi svetovala, da izbere enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo in s tem prevzame manjše poslovno tveganje, predvsem pa se reši »pritiska«, saj za dolgove ne odgovarja s svojim lastnim premoženjem. Če pa že ima odprto podjetje kot samostojni podjetnik, bi svetovala, da se v kasnejšem obdobju preoblikuje v družbo z omejeno odgovornostjo.

Moji izračuni so temeljili zgolj na davčno-socialni primerjavi obeh pravnoorganizacijskih oblik, zaradi omejenega obsega zaključne naloge pa nisem upoštevala tudi pravic z vidika socialnih prispevkov, prav tako pri odhodkih nisem upoštevala dejanskih stroškov podjetja, saj sem želela izvesti zgolj osnovno primerjavo. Katero pravnoorganizacijsko obliko bo podjetnik izbral, je torej še vedno presoja posameznika, izbira pa je odvisna tudi od narave dela oziroma od tega, s kakšno dejavnostjo se bo posameznik ukvarjal.

LITERATURA IN VIRI

1. Cepec, J. (2010). (Ne)dopustnost zaposlitve poslovodje v enoosebni d. o. o. *Pravna praksa*, 29(1), 10–12.
2. Cepec, J. (2012). Pravna podlaga za socialna zavarovanja družbenika - poslovodje v enoosebni d. o. o. *Pravna praksa*, 31(3), 12–14.

3. Cepec, J. (2019). *Položaj podjetnika z zornega kota podjetniškega tveganja in kot samozaposlene osebe*. Ljubljana: Planet GV.
4. Cepec, J. & Kovač, M. (2012). *Poslovno pravo*. Ljubljana: GV Založba.
5. Cepec, J. & Vitrih, V. (2013). Pravno-ekonomska analiza sprememb davčno-socialne obremenitve dohodka v letu 2013. *Pravna praksa*, 32(6), 2–10.
6. Cepec, J., Ivanc, T., Kežmah, U. & Rašković, M. (2010). *Pot v podjetništvo*. Ljubljana: GV Založba.
7. Drobež Tomšič, M. (2016). Sistem obračuna socialnih prispevkov - II. del: - prispevki od dohodkov poslovođij in prokuristov. *IKS - Revija za računovodstvo, davščine in finance*, 7, 11–15.
8. Drobež Tomšič, M. (2017). Obdavčitev poslovođij. *IKS - Revija za računovodstvo, davščine in finance*, 1, 13–16.
9. Finančna uprava Republike Slovenije. (2018). *Obvestilo o lestvici za odmero dohodnine in olajšave za leto 2018*. Pridobljeno 19. septembra 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Dohodnina/Letna_odmera_dohodnine/Opis/Lestvica_za_leto_2018.pdf
10. Jerman, B. & Vidic, T. (2012). *Temelji civilnega prava in gospodarskega prava, teorija in praksa*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
11. Jovanović, D. (2008). *Zakon o gospodarskih družbah RGD-1 (z novelama ZGD-1A in ZGD-1B)*. Ljubljana: Planet GV.
12. Klun, M. (2010). *Davčni sistemi*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
13. Kocbek, M., Prelič, S. & Ivanjko, Š. (2009). *Korporacijsko pravo; Pravni položaj gospodarskih subjektov*. Ljubljana: GV Založba.
14. Kovač, M. (2008). *Celovit pregled obdavčitev v Republiki Sloveniji in njihova obrazložitev z veljavno zakonodajo*. Ljubljana: Založniška knjiga Primath.
15. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2018). *Minimalna plača v Republiki Sloveniji od 1. januarja 2018 dalje znaša 842,79 eur*. Pridobljeno 5. oktobra 2018 iz http://www.tzslo.si/uploads/karmen/minimalna_paca_za_leto_2018.pdf
16. Ministrstvo za finance. (2017). *Obvestilo o lestvici za odmero dohodnine in olajšave za leto 2018*. Pridobljeno 19. septembra 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Dohodnina/Letna_odmera_dohodnine/Opis/Lestvica_za_leto_2018.pdf
17. Statistični urad Republike Slovenije. (2018). *Izplačana povprečna bruto mesečna plača*. Pridobljeno 19. septembra 2018 iz <https://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>
18. Škobrne, B., Strban, G. & Bubnov, A. (2010). *Pravo socialne varnosti*. Ljubljana: GV Založba.

PRILOGE

Priloga 1: Izračuna prispevkov za samostojnega podjetnika.

Tabela 1: Prikaz izračuna vseh socialnih prispevkov za samostojnega podjetnika

Izračun prispevkov samozaposlenih s. p.					
	Stopnja prispevka v %	Minimalna plača (8842,79 EUR)	Povprečna plača = 1.626,95 EUR	Nadpovprečna plača 2.500 EUR (zavarovalna osnova 1875 EUR)	3,5 · PP (5.694,33)
LETNI DOHODEK		10.113,48	19520,28	30000	68331,96
Zavarovalna osnova		Zavarovalna osnova = 60 % PP* = 976,17 EUR	Zavarovalna osnova = 60 % PP* = 976,17 EUR	1875 EUR	
Prisp. zavarovanja za PIZ	15,50	151,31	151,31	290,63	882,62
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85	86,39	86,39	165,94	503,95
Skupaj prispevki za PIZ		237,7	237,7	456,57	1.386,57
Prisp. zavarovanja za ZZ	6,36	62,08	62,08	119,25	362,16
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56	64,04	64,04	123	373,55
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53	5,17	5,17	9,94	30,18
Skupaj prispevki za ZZ		131,29	131,29	252,19	765,89
Prisp. zavarovanja za starš. var.	0,10	0,98	0,98	1,88	5,69
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10	0,98	0,98	1,88	5,69
Skupaj prisp. za starš var.		1,96	1,96	3,76	11,38
Prispevki zavarovanja za zaposl.	0,14	1,37	1,37	2,63	7,97
Prispevki delodajalca za zaposl.	0,06	0,59	0,59	1,13	3,42
Skupaj prispevki za zaposl.		1,96	1,96	3,76	11,38
Skupaj drugi prispevki		3,92	3,92	7,52	22,77
PRISPEVKI SKUPAJ		<u>372,91</u>	<u>372,91</u>	<u>716,28</u>	<u>2.175,23</u>
PP* povprečna mesečna bruto plača 2017: 1626,95 EUR					
25 %* v kolikor je plača večja od 60 % PP, se dobiček zavarovanja zniža za 25 %.					

Povzeto po FURS (2018).

Priloga 2: Izračun prispevkov za družbo z omejeno odgovornostjo na podlagi civilnopravne pogodbe.

Tabela 2: Prikaz izračuna vseh socialnih prispevkov za družbo z omejeno odgovornostjo

Izračun prispevkov za družbenike d. o. o. (civilnopravna pogodba)					
LETNI DOHODEK (v EUR)		9656,28	19.523,4	30.000	68.331,96
Zavarovalna osnova		Zavar. osn. 80 % PP* 1626,95	80 % PP* 1626,95	Zavar. osnova = 2500	Zavar. osnova = 5694,33
Pris. zavarovanca za PIZ	15,50 %	201,74	201,74	387,5	882,62
Pris. delodajalca za PIZ	8,85 %	115,19	115,19	221,25	503,95
Skupaj prispevki za PIZ		316,93	316,93	608,75	1386,57
Prisp. zavarovanca za ZZ	6,36 %	82,78	82,78	159	362,16
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56 %	85,38	85,38	164	373,55
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53 %	6,9	6,9	13,25	30,18
Skupaj prispevki za ZZ		175,06	175,06	336,25	765,89
Prisp. zavarovanca za starš. var.	0,10 %	1,3	1,3	2,5	5,69
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10 %	1,3	1,3	2,5	5,69
Skupaj prisp. za starš var.		2,6	2,6	5	11,38
Prispevki zavarovanca za zaposl.	0,14 %	1,82	1,82	3,5	7,97
Prispevki delodajalca za zaposl.	0,06 %	0,78	0,78	1,5	3,42
Skupaj drugi prispevki		5,2	5,2	5	11,39
PRISPEVKI SKUPAJ		<u>497,19</u>	<u>497,19</u>	<u>955</u>	<u>2175,23</u>
PP* = 1.626,95 €					

Povzeto po FURS (2018).

Priloga 3: Izračun prispevkov za družbo z omejeno odgovornostjo – pogodbe o zaposlitvi.

Tabela 3: Prikaz prispevkov za d. o. o. na podlagi pogodbe o zaposlitvi

Izračun prispevkov za družbenike d. o. o. (pogodba o zaposlitvi)					
LETNI DOHODEK (v EUR)		10.113,27	19.523,4	30.000	68.331,96
zavarovalna osnova		Zavar. osn. 52 % PP* = 846,01	Zavar. osn. 52 % PP* = 846,01	Zavar. osnova = 2500	Zavar. osnova = 5694,33
Pris. zavarovanja za PIZ	15,50 %	131,13	131,13	387,5	882,62
Pris. delodajalca za PIZ	8,85 %	74,87	74,87	221,25	503,95
Skupaj prispevki za PIZ		206	206	608,75	1386,57
Prisp. zavarovanja za ZZ	6,36 %	53,81	53,81	159	362,16
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56 %	55,5	55,5	139	373,55
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53 %	4,48	4,48	13,25	30,18
Skupaj prispevki za ZZ		113,79	113,79	311,25	765,89
Prisp. zavarovanja za starš. var.	0,10 %	0,85	0,85	2,5	5,69
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10 %	0,85	0,85	2,5	5,69
Skupaj prisp. za starš var.		1,7	1,7	5	11,38
Prispevki zavarovanja za zaposl.	0,14 %	1,18	1,18	3,5	7,97
Prispevki delodajalca za zaposl.	0,06 %	0,51	0,51	1,5	3,42
Skupaj drugi prispevki		1,69	1,69	5	11,39
PRISPEVKI SKUPAJ		<u>323,18</u>	<u>323,18</u>	<u>930</u>	<u>2175,23</u>
PP* = 1.626,95 €					

Povzeto po FURS (2018).

Priloga 4: Izračun davčno-socialne obremenitve za normirani s. p.

Tabela 4: Prikaz davčno-socialnih bremenitev normiranega s. p. glede na oprostitve prispevkov

Izračun davčno-socialnih obremenitev (normirani s. p.)				
Prihodki – 80 % normiranih odhodkov	10.113,48	19.523,4	30.000	68.331,96*
80 % normiranih odhodkov	8090,78	16.616,22	24.000	54.664,77
Davčna osnova	2022,70	3904,06	6000	13.667,19
20 % davka (dohodnina)	404,54	780,81	1200	2733,44
Prispevki 38,20 %	372,91	372,91	716,28	2175,23
Prispevki (letno)	4474,92	34.474,92	8595,36	26.102,76
Ostanek dohodka	4795,11	14267,7	20.204,64	39.495,76
Odstotek efektivne davčne obremenitve	3,99	3,99	4	4
Odstotek efektivne obremenitve (prispevkov)	46,34	46,34	28,65	38,20
Odstotek davčno-socialne obremenitve dohodka	40,34	40,34	32,65	42,20
Odstotek preostanka osebnega dohodka (plača)	49,66	73,08	67,34	57,80
68.331,96* pravilo, ne več kot 50.000 € prihodkov za normirani s. p. – zato predpostavljam, da ima enega zaposlenega.				

Vir: Lastno delo.

Priloga 5: Izračun davčno-socialne obremenitve za normirani d. o. o.

Tabela 5: Prikaz davčno-socialne obremenitve za normirani d. o. o.

Izračun davčno-socialne obremenitve d. o. o. (dohodek)						
	1			2		3
Prihodki in odhodki	68.331,96**			30.000,00		19.523,40
80 % normiranih odhodkov	54.664,77	54.664,77	54.664,77	24.000	24.000	16.616,22
Davčna osnova	13.667,19	13.667,19	13.667,19	6000	6000	3904,06
19 %* davka (davek od doh. pravnih oseb)	2596,77	2596,77	2596,77	1140	1140	741,77
Letna bruto plača	10.113,48	19.523,40	30.000	10.113,48	19.523,4	10.113,48
Mesečna bruto plača	842,79	1626,95	2500	842,79	1626,95	842,97
Letni socialni prispevki delodajalca	1628,27	3143,27	4830,00	1628,27	3143,27	1628,27
Ostanek dohodka družbe	53.993,44	43.068,52	30.905,19	17.118,25	6193,33	7039,88
Odstotek efektivne davčne obremenitve	3,80	3,80	4	3,80	3,80	3,80
Odstotek preostanka dohodka	79	63	45	57	21	36
Davek* od dohodka pravnih oseb 19 %.						
68.331,96** predpostavka, da ima enega zaposlenega.						

Vir: Lastno delo.

Priloga 6: Prikaz splošne in posebne olajšave.*Tabela 6: Prikaz splošne in posebne olajšave za leto 2018*

Davčne olajšave v EUR		
1. Splošna olajšava		
Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2018		
Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
Nad	Do	
	11.166,37	6.519,82
11.166,37	13.316,83	$3302,70 + (19.922,15 - 1,49601 \times \text{skupni dohodek})$
13.316,83		3302,70
2. Posebna olajšava v EUR		
Za vzdrževane člane		
	Letna olajšava	Mesečna olajšava
Za prvega vzdrževanega člana	2.436,92	203,08
Za vzdrževanega člana, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.830,00	735,53
Za drugega vzdrževanega člana	2.649,24	220,77
Za tretjega vzdrževanega člana	4.418,54	368,21
Za četrtega vzdrževanega člana	6.187,85	515,65
Za petega vzdrževanega člana	7.957,14	663,09

Vir: FURS (2018).

Priloga 7: Prikaz dohodninske lestvice.

Tabela 7: Prikaz dohodninske lestvice za odmero dohodnine

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
Nad	Do		
	8.021,34		16 %
8.021,34	20.400,00	1.283,41	+ 27 % nad 8.021,34
20.400,00	48.000,00	4.625,65	+ 34 % nad 20.400,00
48.000,00	70.907,20	14.009,65	+ 39 % nad 48.000,00
70.907,20		22.943,46	+ 50% nad 70.907,20

Vir: Ministrstvo za finance (2017).